

SCRATCHIN MONET MAHDOLLISUUDET

Janne Fagerlund | Innokas | 26.9. ja 2.10.2023

Innokas!

SCRATCHIN PERUSTEET

- 30 päivän Scratch-haaste
- <https://www.innokas.fi/materiaalit/30-paivan-scratch-haaste/>

SISÄLTÖ

WEBKAMERAN KÄYTTÖ

TEKOÄLY: KASVONTUNNISTUS

TEKOÄLY: TEKSTI JA PUHE

TEKOÄLYN OPPIMINEN JA OPETTAMINEN

SCRATCH LINK: MICRO:BIT JA
LEGOROBOTIIKKA

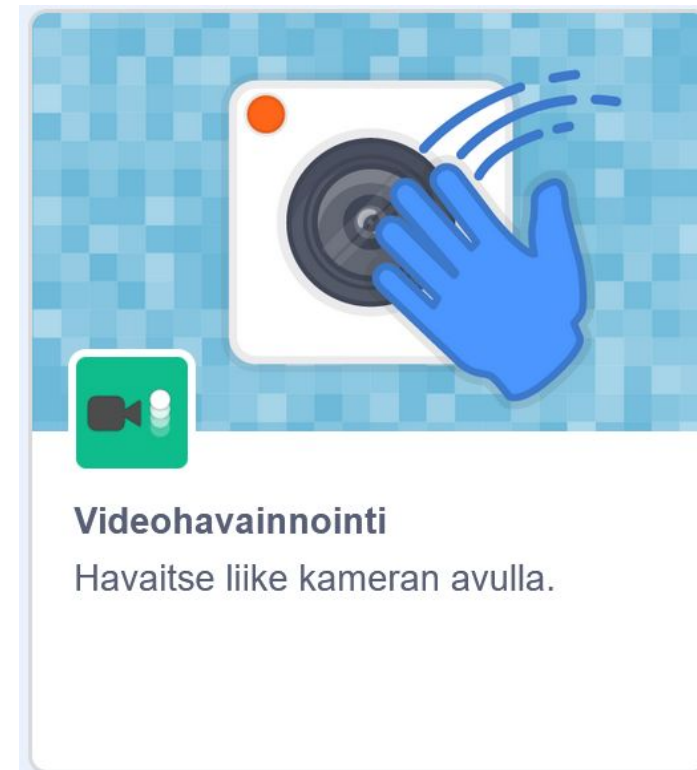
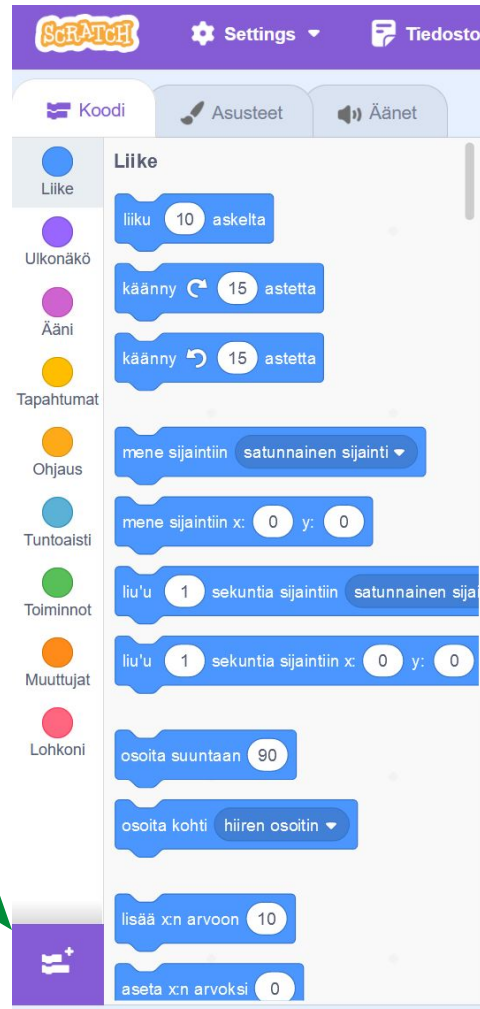

WEBKAMERAN KÄYTTÖ

WEBKAMERAN KÄYTTÖ

- Scratch-laajennusosa (löytyy perus-Scratchista: www.scratch.mit.edu)
- Neljä uutta koodilohkoa
- Tarvitaan verkkokamera

WEBKAMERAN KÄYTTÖ

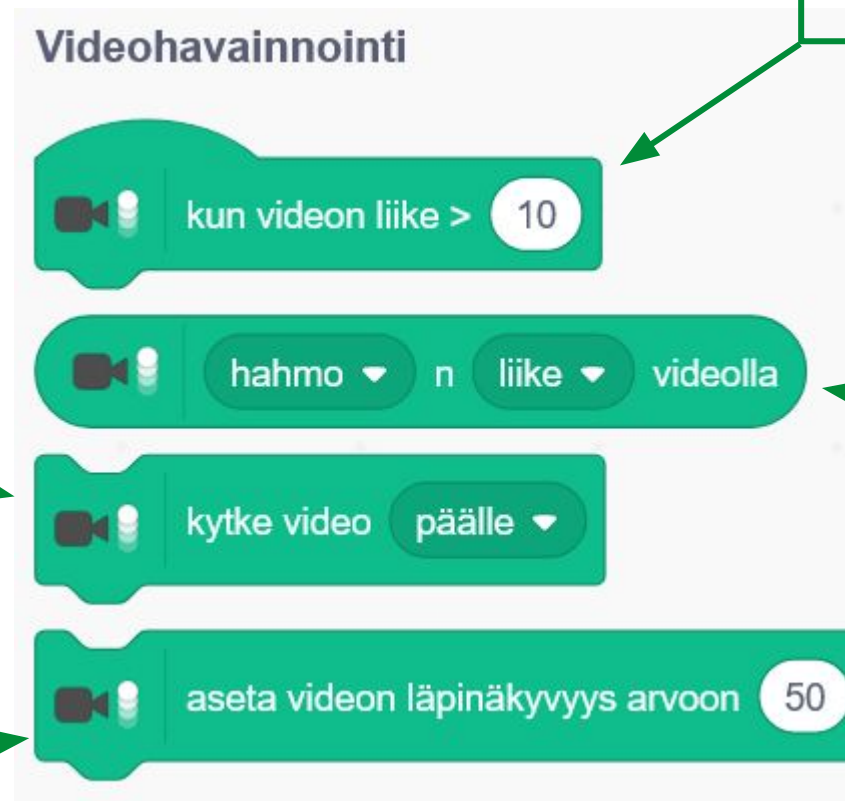

WEBKAMERAN KÄYTTÖ

Kytkee videosyötteen
päälle/pois koko
Scratch-projektin
taustakuvaksi

Läpinäkyvyysarvot 0-100:
0 = selkeä kuva
100 = läpinäkyvä

Videohavainnointi

The image shows a Scratch script titled "Videohavainnointi" (Video Monitoring). It consists of four green motion blocks:

- Block 1: "kun videon liike > 10" (when video motion > 10). An arrow points from a text box to this block.
- Block 2: "hahmo" (character) dropdown, "n" (no) dropdown, "liike" (motion) dropdown, "videolla" (on video) dropdown.
- Block 3: "kytke video" (turn video) dropdown, "päälle" (on) dropdown.
- Block 4: "asetta videon läpinäkyvyys arvoon 50" (set video transparency to 50).

Tapahtumalohko:
videolla havaittavan
liikkeen "määrä"

Data-arvo:
videolla havaittu
liike hahmon tai
taustan päällä

WEBKAMERAN KÄYTTÖ

Esimerkki 1: liikkeentunnistin

The image shows a Scratch script on a light gray grid background. The script starts with a yellow 'kun klikataan' (when clicked) block. This is followed by two green 'video' blocks: 'kytke video päälle' (turn video on) and 'asetta videon läpinäkyvyys arvoon 50' (set video transparency to 50). Below these is an orange 'ikuisesti' (forever) loop block. Inside the loop is a green 'jos' (if) block with a condition: 'hahmo n liike videolla > 30' (character's motion on video > 30). If true, it triggers a purple 'sano' (say) block with the text 'Hei!' and a duration of '2' seconds. The loop block has a circular arrow icon at the bottom right, indicating it repeats indefinitely.

g and reproduction prohibited

Innokus!

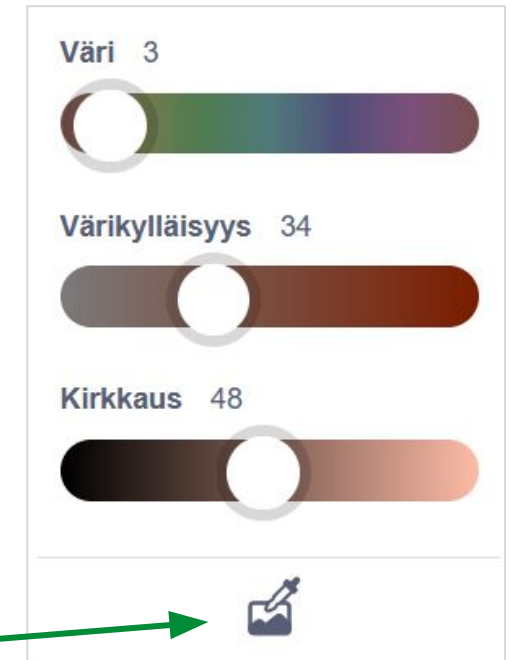
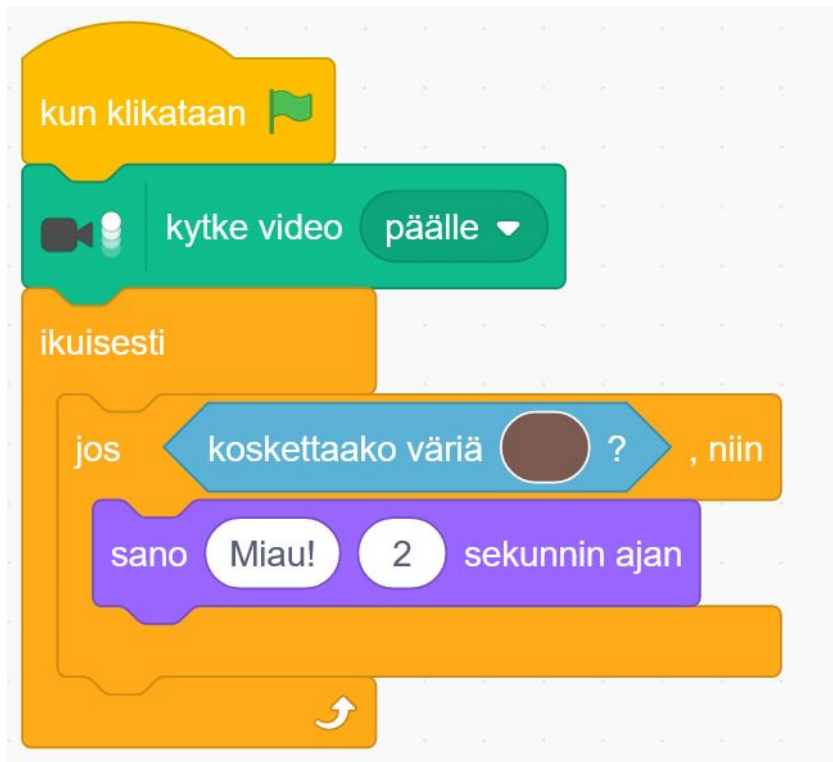
WEBKAMERAN KÄYTTÖ

Esimerkki 2: kuljeta hahmoa kädellä

WEBKAMERAN KÄYTTÖ

Esimerkki 3: hahmo reagoi videolla näkyvään väriin

Vinkki: käytä
värinvalitsinta

WEBKAMERAN KÄYTTÖ

Projekti-ideoita:

- Soita hälytys/kysy tietovisakysymys, kun henkilö astuu kameran eteen (+ valitse oikea vaihtoehto lyömällä tiettyä vastausvaihtoehtoa)
- Poksauta viruksia ihmiskehon sisällä
- Kuljeta kartan päällä olevaa autoa/lentokonetta kohti oikeita kaupunkeja
- Kuljeta pelihahmo kädellä turvallisen maastoreitin läpi

Webkameran näkymä on melko pieni, joten pelaajan voi olla hyvä asemoitua seisaalleen kauemmas tietokoneesta ☐ koko kehon liike!

TEKOÄLY: KASVONTUNNISTUS

TEKOÄLY: KASVONTUNNISTUS

- Tarvitaan verkkokamera
- Käytetään Scratch Lab –kokeiluympäristöä (Face Sensing –osio):
<https://lab.scratch.mit.edu/face/>
  - *Huom.!* Labissa tehdyt Scratch-projektit voi tallentaa tietokoneelle, mutta niitä ei voi jakaa linkkinä.

TEKOÄLY: KASVONTUNNISTUS

Kasvontunnistus-lohkopal
etti
(koodilohkot toistaiseksi
vain englanniksi)

Koodi Asusteet Äänet

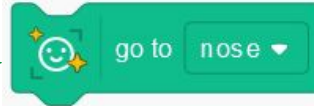
Like
Ulkonäkö
Ääni
Tapahtumat
Ohjaus
Tuntoaisti
Toiminnot
Muuttujat
Lohkoni
Face Sensing

Face Sensing

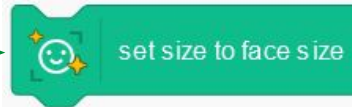
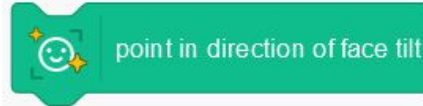
- go to nose
- point in direction of face tilt
- set size to face size
- when face tilts left
- when this sprite touches a nose
- when a face is detected
- a face is detected?
- face tilt
- face size

TEKOÄLY: KASVONTUNNISTUS

Liiku kasvojen kohtaan
(nenä, suu, vasen silmä...)

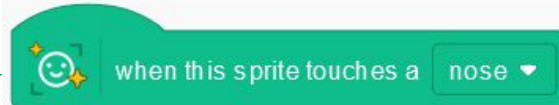
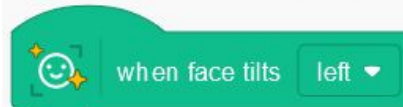
Muuta kokoa kasvojen
koon mukaan

Käännä kasvojen
kallistuksen suuntaisesti

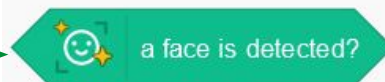
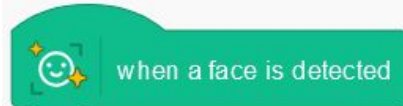
Tapahtumalohko:
kun pää kallistuu (vasen/oikea)

Tapahtumalohko:
kun hahmo koskettaa
kasvojen kohtaa

Tapahtumalohko:
kun pää havaitaan

Totuusarvo:
onko pää havaittu

Arvot:
pään kallistus ja koko

Innokas!

TEKOÄLY: KASVONTUNNISTUS

Esimerkki 1: näkeekö ohjelma kasvot?

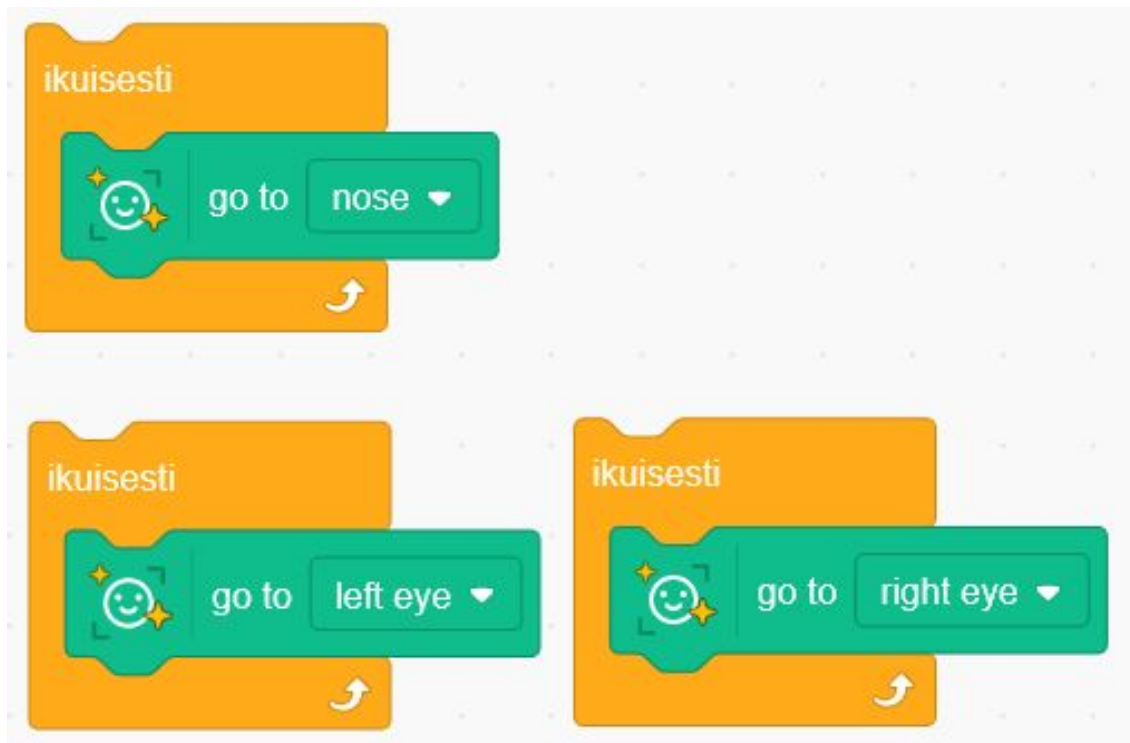
Esimerkki 2: mitä muuta ohjelma luulee kasvoiksi?

TEKOÄLY: KASVONTUNNISTUS

Esimerkki 3: hahmo seuraa kasvojen osaa (esim. nenää)

TEKOÄLY: KASVONTUNNISTUS

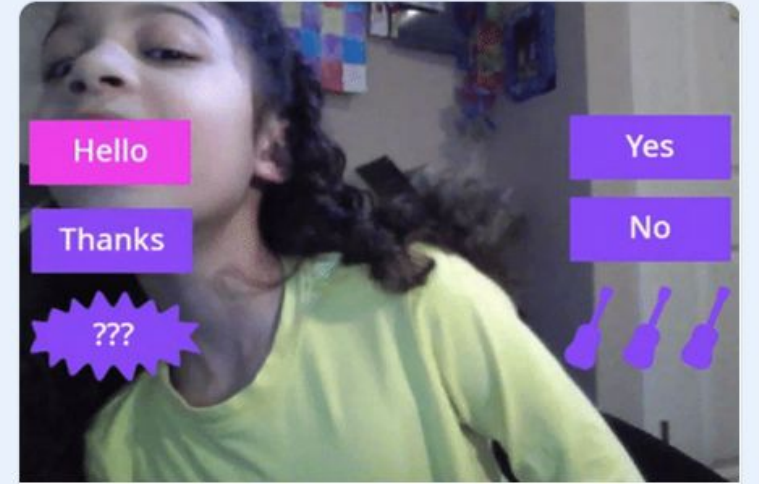
Projekti-ideoita Labin sivuilla: <https://lab.scratch.mit.edu/face/>

Asuste-hahmot liikkuvat kasvojen osien mukana

Lintu-hahmo liikkuu pään mukaisesti

Soita painike-hahmoin ohjelmoituja ääniä omalla suulla

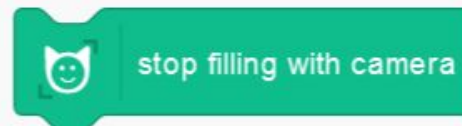
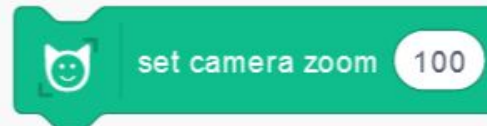
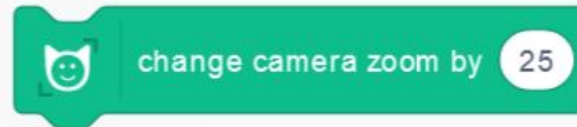
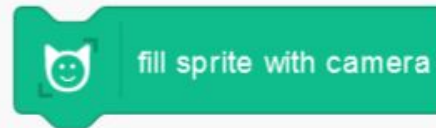
BONUS SCRATCH LABISSA: VIDEO SPRITES

Video Sprites

Fill sprites with live video.

Video Sprites

VIDEO SPRITES

Projekti-ideoita:

- Omat kasvot pelihahmona (esim. avaruusraketin ohjaamossa, jalkapallonpelaajana)
- Oma kuva yläkulmassa animaation/tarinan kertojana

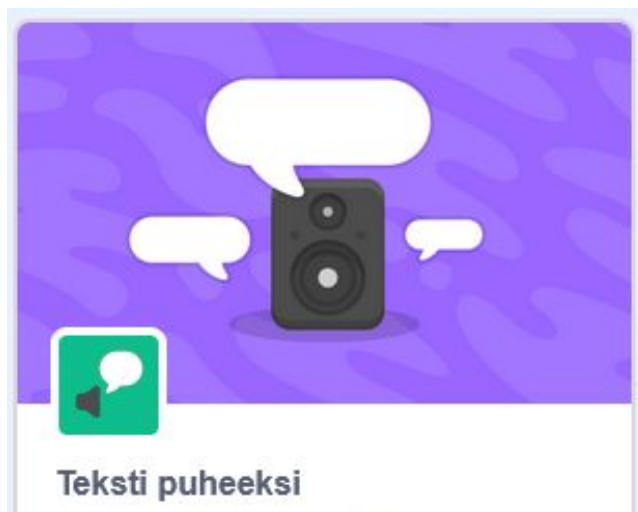
TEKOÄLY: TEKSTI JA PUHE

TEKSTI JA PUHE

The screenshot shows the Scratch programming environment. The top menu bar includes 'Settings', 'Tiedosto', 'Muokkaa', 'Untitled-5', 'Jaa', 'Katso projektisivu', and 'Oppitunnit'. The left sidebar contains a 'Koodi' (Code) tab and a 'Liike' (Movement) category. The code editor contains several blue blocks: 'liiku 10 askelta', 'käännä 15 astetta' (twice), 'mene sijaintiin satunnainen sijainti', 'mene sijaintiin x: 0 y: 0', 'liu'u 1 sekuntia sijaintiin satunnainen sija', 'liu'u 1 sekuntia sijaintiin x: 0 y: 0', 'osoita suuntaan 90', 'osoita kohti hiiren osoitin', 'lisää x:n arvoon 10', and 'asetta x:n arvoksi 0'. The stage area shows a cat sprite. The properties panel on the right shows 'Hahmo Sprite1', 'Näytä' (checked), 'Koko 100', and 'Suunt'.

Valitaan laajennukset

TEKSTI JA PUHE

**Ohjelma puhuu ääneen
kirjoitetun tekstin**

**Kääntää kirjoitetun tekstin
automaattisesti (useita
kielivaihtoehtoja)**

TEKSTI JA PUHE

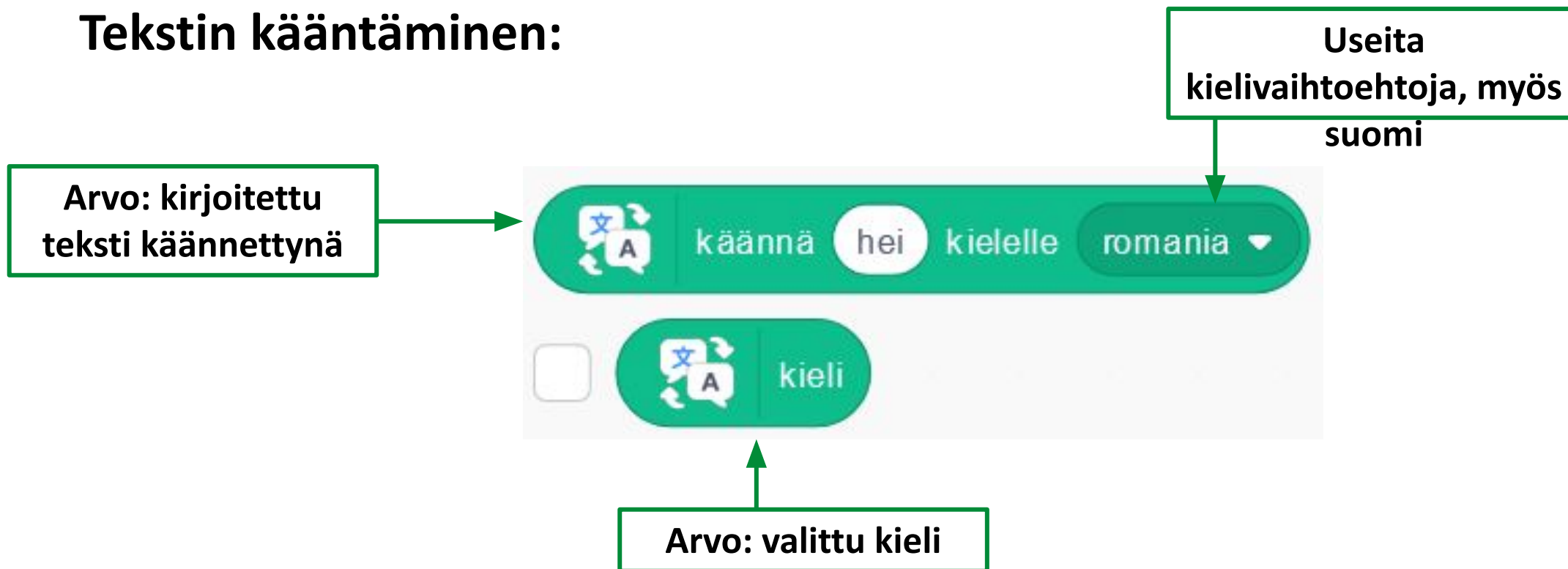
Teksti puheeksi:

TEKSTI JA PUHE

Tekstin kääntäminen:

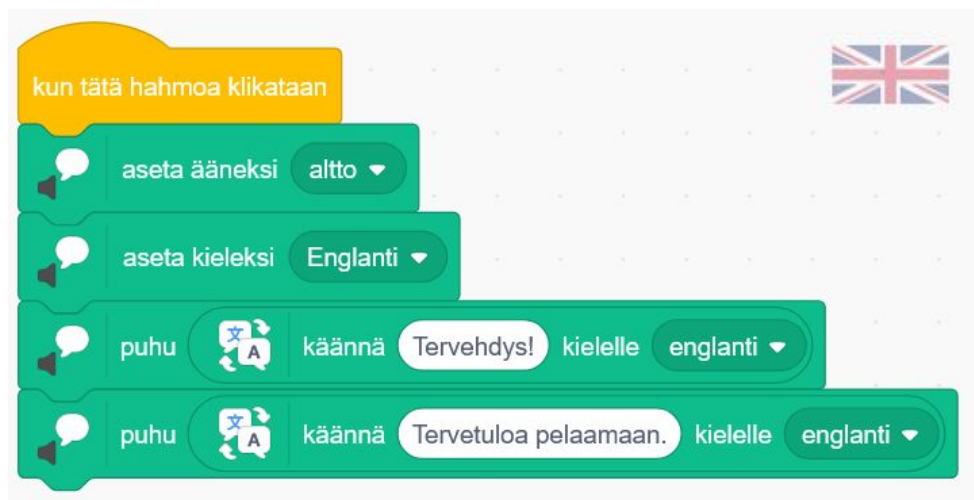
TEKSTI JA PUHE

Esimerkki 1: sano ja puhu käännetty teksti

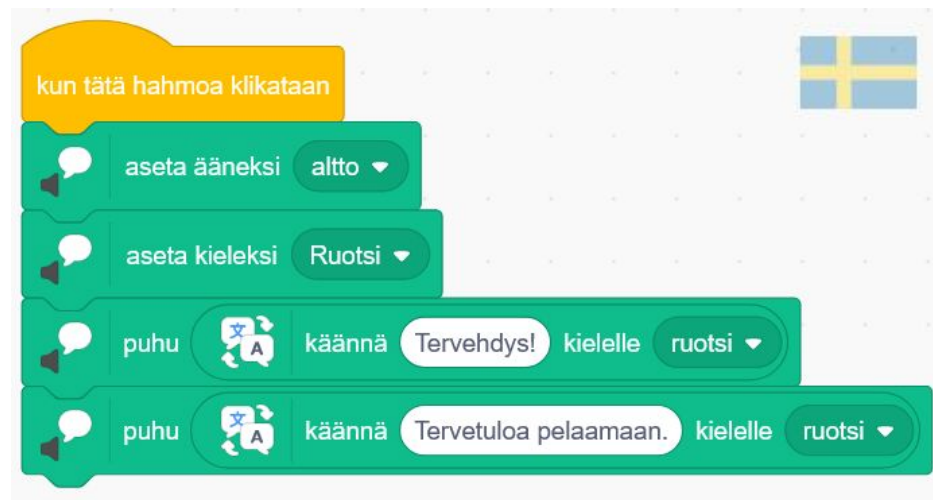

TEKSTI JA PUHE

Esimerkki 2: kaksikieliset peliohjeet

The screenshot shows a game instruction block for English. It features a yellow trigger block labeled "kun tätä hahmoa klikataan" with a UK flag icon. Below it are four green blocks: "asetta ääneksi" with a speaker icon and "allto" dropdown; "asetta kieleksi" with a speaker icon and "Englanti" dropdown; "puhu" with a speaker icon, a text-to-speech icon, "käännä" dropdown, "Tervehdys!" text, "kielelle" dropdown, and "englanti" dropdown; and "puhu" with a speaker icon, a text-to-speech icon, "käännä" dropdown, "Tervetuloa pelaamaan." text, "kielelle" dropdown, and "englanti" dropdown.

The screenshot shows a game instruction block for Swedish. It features a yellow trigger block labeled "kun tätä hahmoa klikataan" with a Swedish flag icon. Below it are four green blocks: "asetta ääneksi" with a speaker icon and "allto" dropdown; "asetta kieleksi" with a speaker icon and "Ruotsi" dropdown; "puhu" with a speaker icon, a text-to-speech icon, "käännä" dropdown, "Tervehdys!" text, "kielelle" dropdown, and "ruotsi" dropdown; and "puhu" with a speaker icon, a text-to-speech icon, "käännä" dropdown, "Tervetuloa pelaamaan." text, "kielelle" dropdown, and "ruotsi" dropdown.

TEKSTI JA PUHE

Projekti-ideoita:

- Monikielinen tarinankerronta (pelaaja valitsee kielen)
- Sanasto-tietovisapeli
- Ääntämisen harjoittelu
- Oppiaineen sisällön simulaatio (esim. kehon osat, kartta, historian vaiheet...), jossa ohjelma puhuu eri kohtia ääneen, kun niitä napsautetaan
- Ohjelma tuottaa päässälaskutehtäviä ja puhuu niitä ääneen

TEKOÄLYN OPPIMINEN / OPETTAMINEN

TEKOÄLYN OPPIMINEN

Malliprojekti (paina vain vihreää lippua ja seuraa ohjelman toimintaa):

<https://scratch.mit.edu/projects/323497748>

- Autot opettelevat ajamaan mahdollisimman sujuvasti maaliin.
- Aluksi ajaminen on käytännössä satunnaista.
- Jokainen harjoituskierrros ("generation") opettaa autolle, kuinka hyvän reittivalinta oli. Tietokone yrittää oppia harjoituskierrroksista, millainen reitti kannattaa valita (enemmän dataa parempi lopputulos).
- Hyvä ajosuoritus (4-5 sek.) saattaa vaatia useita kymmeniä kierroksia.

TEKOÄLYN OPETTAMINEN

- Machine Learning for Kids –sivusto:
<https://machinelearningforkids.co.uk/#!/welcome>
- Tehdään Scratch-projektiin tekoälymalli, joka osaa tunnistaa ja luokitella esim. sanoja

TEKOÄLYN OPETTAMINEN

Esimerkki: eläinsanojen tunnistaminen (uuden projektin aloittaminen)

1.

Add a new project

2.

Project Name *

Eläinsanojen tunnistaminen

Recognising *

text

Language

English

3.

CREATE

TEKOÄLYN OPETTAMINEN

Esimerkki: eläinsanojen tunnistaminen (luokan tekeminen)

4.

Train

Collect examples of what you want the computer to recognise

Train

5.

+ Add new label

6.

Add new label

Enter new label to recognise *

animal

6 / 30

ADD

CANCEL

TEKOÄLYN OPETTAMINEN

Esimerkki: eläinsanojen tunnistaminen (eläin-opetusdatan antaminen) *Suositus: englannin kielen käyttäminen*

7.

Add example

Enter an example of 'animal' *

dog

3 / 1000

ADD CANCEL

8.

animal

dog cat sheep bird cow

horse rat rhino

+ Add example

TEKOÄLYN OPETTAMINEN

Esimerkki: eläinsanojen tunnistaminen (ei eläin-opetusdatan antaminen)

animal

dog cat sheep bird cow

horse rat rhino

 Add example

8

9. **not_an_animal**

computer person coffee school

bottle wall grass scissors

 Add example

8

TEKOÄLYN OPETTAMINEN

Esimerkki: eläinsanojen tunnistaminen (testaaminen)

10.

< Back to project

11.

Learn & Test

Use the examples to train the computer to recognise text

Learn & Test

12.

Train new machine learning model

Model started training at: Tuesday, September 19, 2023 2:39 PM

Current model status: Training

Model last checked: less than a minute ago ⓘ

TEKOÄLYN OPETTAMINEN

Esimerkki: eläinsanojen tunnistaminen (testaaminen)

13.

[< Back to project](#)

14.

Make

Use the machine learning model you've trained to make a game or app, in Scratch, Python, EduBlocks, or App Inventor

Make

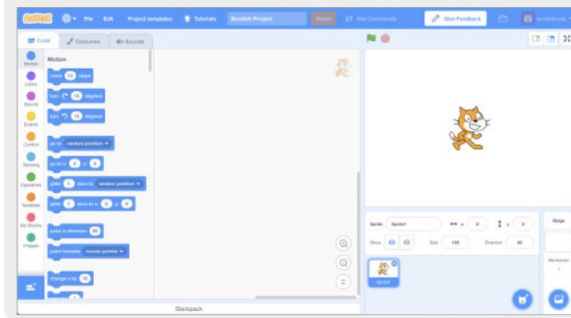
15.

Scratch 3

Use your machine learning model in Scratch

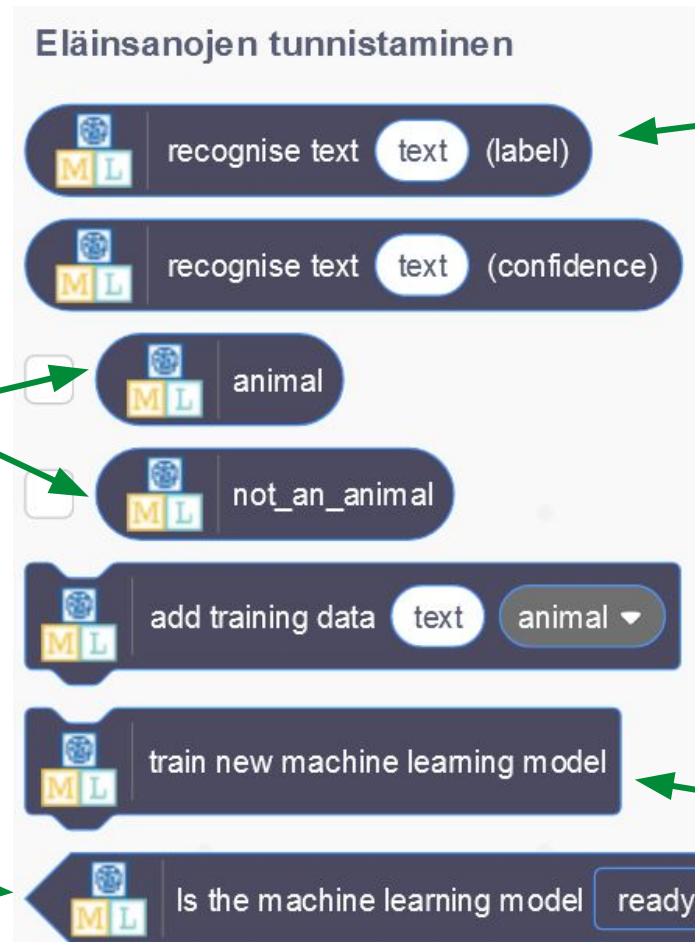
Scratch 3

16.

Open in Scratch 3

TEKOÄLYN OPETTAMINEN

Tunnistaa syötetyn tekstin ja palauttaa arvioidun luokan

Tunnistaa syötetyn tekstin ja palauttaa luottamusasteen (0-100)

Tekemämme kategoriat

Lisää uusi sana opetusdataan

Odota kunnes -lohkon kanssa käytettävä lohko, joka odottaa kunnes malli on taas valmis käytettäväksi

Kouluta malli uudelleen

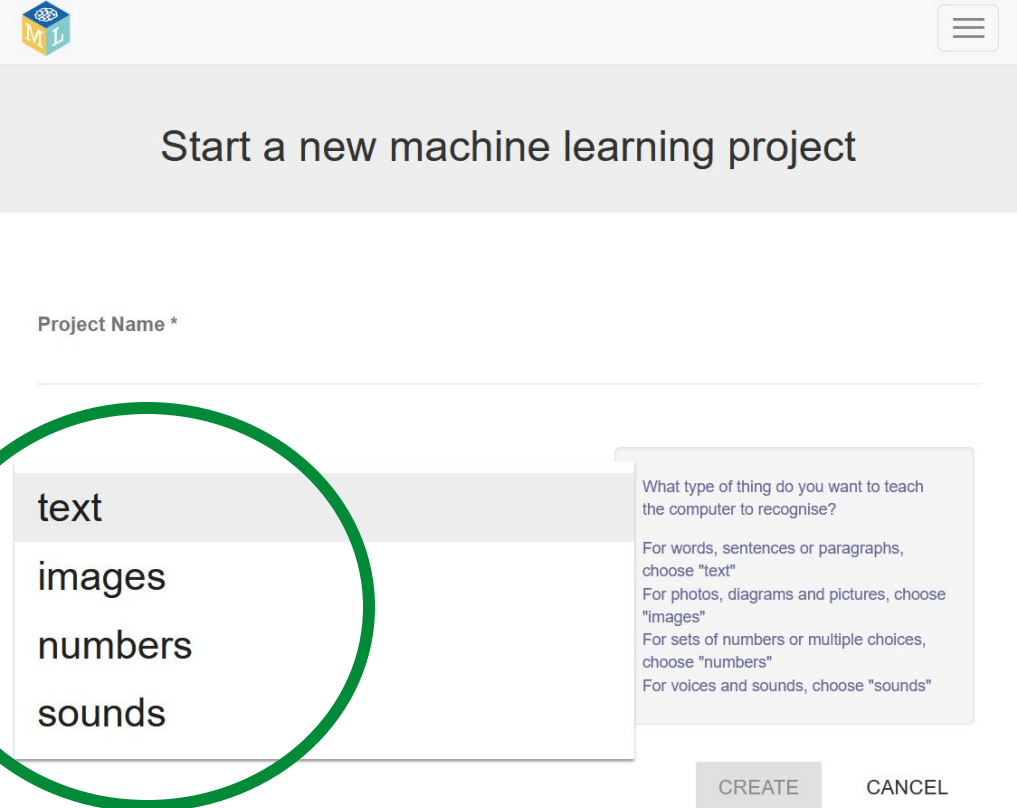
TEKOÄLYN OPETTAMINEN

Esimerkki: luokittele käyttäjän syöttämä sana

The image shows a Scratch script designed to classify a user's input word. The script starts with a 'kun painetaan välilyönti' (when space key is pressed) event block. This is followed by a 'kysy Sano jokin eläin englanniksi ja odota' (ask 'Say an animal in English and wait') block. A 'jos' (if) loop contains an 'ML recognise text vastaus (label) = ML animal' block, which compares the user's input to a pre-trained 'animal' model. If the classification is successful, the script says 'Tuo taitaa olla eläin.' (That must be an animal.) for 2 seconds. If not, it says 'Tuo EI taida olla eläin.' (That is not an animal.) for 2 seconds. Finally, a 'sano yhdistä Varmuusasteeni on ja ML recognise text vastaus (confidence) 2 sekunnin ajan' block displays the confidence score of the classification for 2 seconds.

TEKOÄLYN OPETTAMINEN

- <https://machinelearningforkids.co.uk/#!/newproject>
- Tekstin, kuvien, numeroiden, äänien tunnistaminen

The screenshot shows the Machine Learning for Kids website interface. At the top, there is a logo with 'ML' and a hamburger menu icon. Below the logo is a large grey button that says "Start a new machine learning project". Underneath this button is a form with a label "Project Name *". A dropdown menu is open, showing four options: "text", "images", "numbers", and "sounds". The "text" option is highlighted and circled in green. To the right of the dropdown menu is a text box with the following instructions: "What type of thing do you want to teach the computer to recognise? For words, sentences or paragraphs, choose 'text' For photos, diagrams and pictures, choose 'images' For sets of numbers or multiple choices, choose 'numbers' For voices and sounds, choose 'sounds'". At the bottom of the form are two buttons: "CREATE" and "CANCEL".

Copying and reproduction prohibited

Innovas!

TEKOÄLYN OPETTAMINEN

- <https://machinelearningforkids.co.uk/#!/worksheets>
- Useita ladattavia Scratch-projekteja, joissa tutustutaan tekoälyyn ja koneoppimiseen.

Describe the glass

Create a game in Scratch that learns when you describe a glass as half-full or half-empty.
Teach a computer to predict your answers

Difficulty: Beginner   Recognising: **numbers**

Tags: decision tree learning

[Download](#)

Pokémon images

Make a project in Scratch that predicts the type of Pokémon from how it looks
Teach a computer to recognize pictures

Difficulty: Beginner   Recognising: **images**

Tags: image classification, supervised learning

[Download](#)

Smart Classroom

Create a smart assistant in Scratch that lets you control virtual devices.
Teach a computer to recognise the meaning of your commands

Difficulty: Beginner   Recognising: **text**

Tags: digital assistants, supervised learning

[Download](#)

I Spy

Make a game in Scratch where you have to guess what the computer recognises.
Use a computer that has been trained to recognize photos

Difficulty: Beginner   Recognising: **images**

Tags: image recognition, pretrained models

[Download](#)

Make me happy

Create a character in Scratch that smiles if you say nice things to it and cries if you say mean things to it.
Teach a computer to recognise compliments and insults

Difficulty: Beginner   Recognising: **text**

Tags: sentiment analysis, supervised learning

[Download](#)

Pokémon statistics

Make a project in Scratch that predicts the type of

Snap!

Make a card game in Scratch that learns to recognise

Quiz Show

Use a computer that has been trained to find answers

Carpool Cheats

Make a game in Scratch where you make a traffic

Chameleon

Make a chameleon in Scratch that changes colour to

SCRATCH LINK

SCRATCH LINK

- Ilmainen ladattava lisäohjelmisto, jolla Scratch 3.0 voidaan yhdistää fyysisiin laitteisiin (esim. Micro:bit, EV3)
- Toimii Bluetooth-yhteydellä
- Tarvitaan Windows 10 tai uudempi tai macOS 10.10 tai uudempi
- Latauslinkki: <https://scratch.mit.edu/download/scratch-link> (löytyy myös esim. Microsoft Storesta)
  - *Huom.!* Sovelluksen lataaminen ja asentaminen tarvittaessa IT-hallinnon kautta.

SCRATCH LINK: MICRO:BIT

SCRATCH LINK: MICRO:BIT

Asenna Scratch micro:bit HEX

Tehdään jokaiselle
käytettävälle

<https://scratch.mit.edu/microbit>

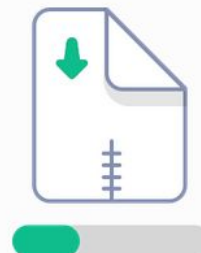
Micro:bitille.

1

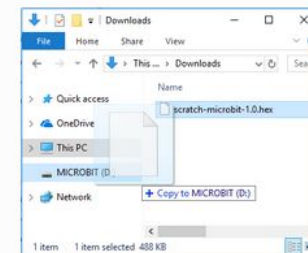
Yhdistä micro:bit tietokoneeseen
USB-kaapelilla

2

Lataa Scratch micro:bit HEX
-tiedosto

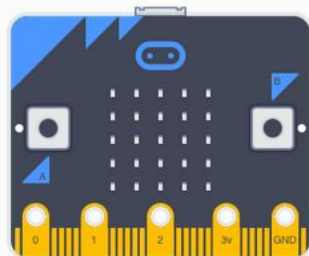
3

Siirrä HEX-tiedosto micro:bit-
laitteeseen

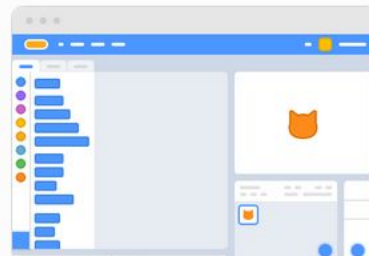
Yhdistetään micro:bit:iä Scratchiin

1

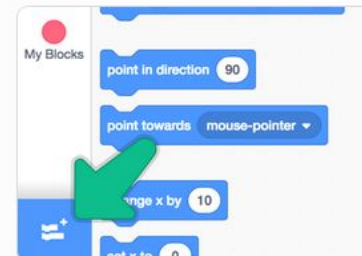
Kytke virta mikro:bitiin USB-
johdolla tai akulla.

2

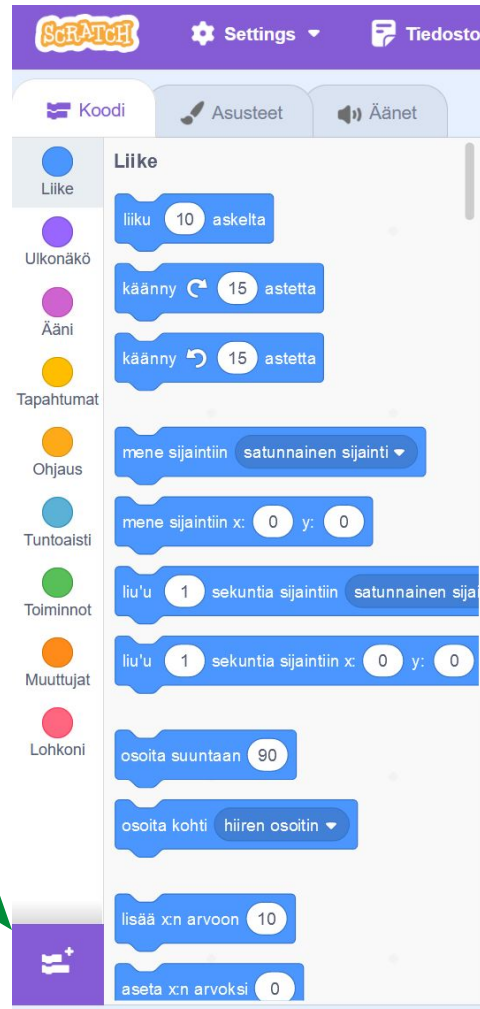
Käytä Scratch-editoria.

3

Lisää micro:bit-laajennus.

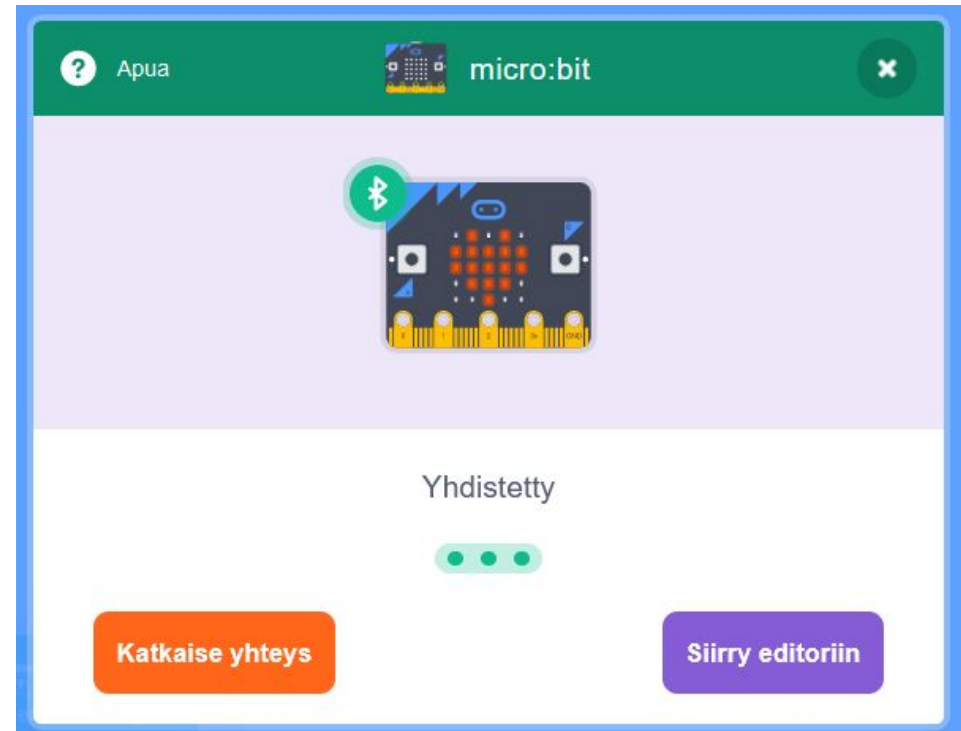
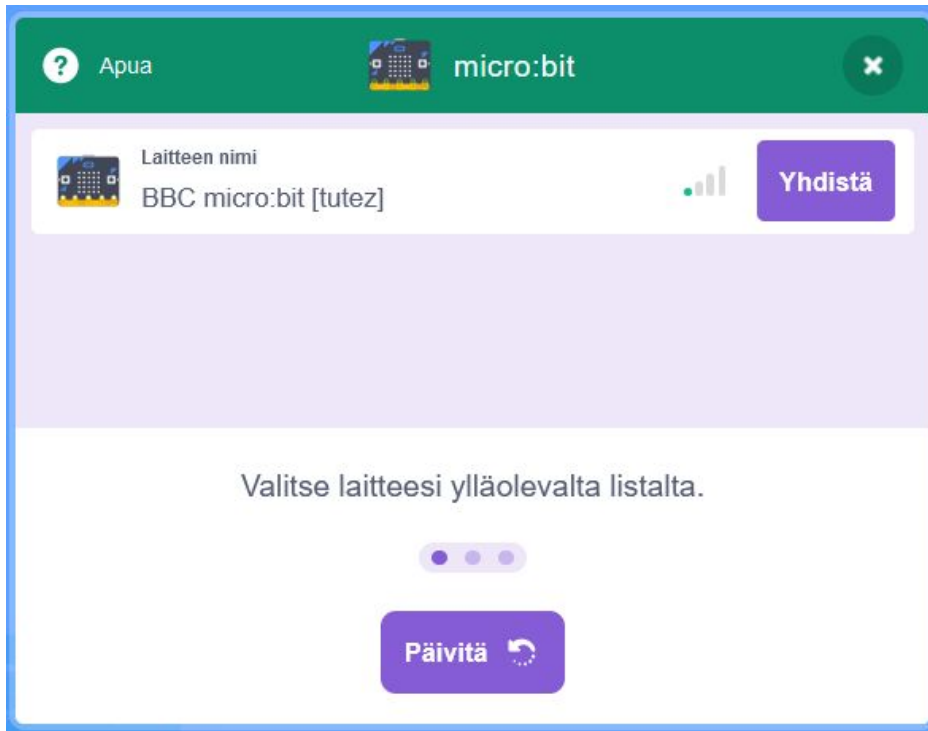
SCRATCH LINK: MICRO:BIT

Valitaan laajennukset

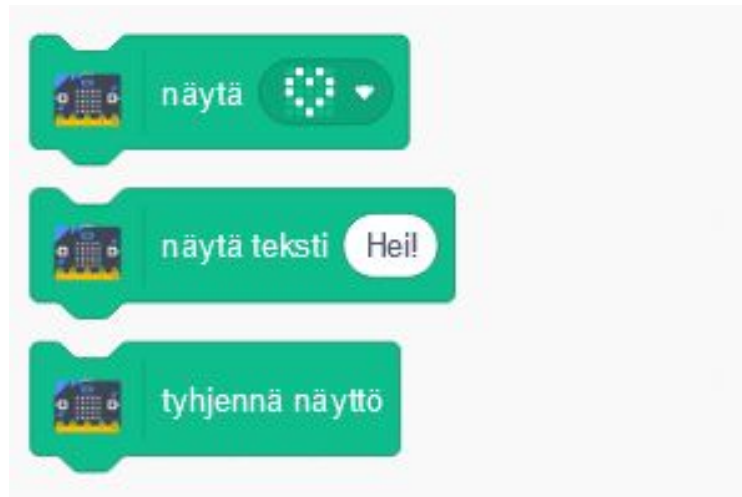
SCRATCH LINK: MICRO:BIT

**Varmista, että tietokoneen
Bluetooth-yhteys on päällä!**

SCRATCH LINK: MICRO:BIT

Micro:bitin ledinäytön käyttäminen:

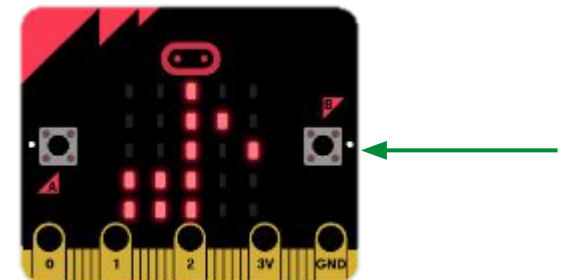
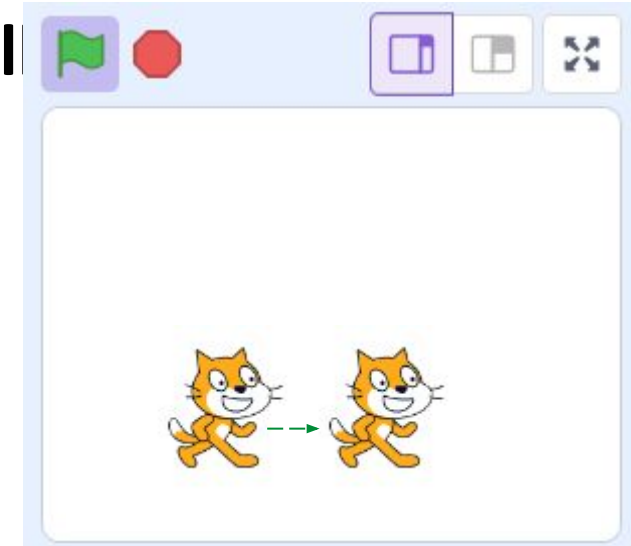
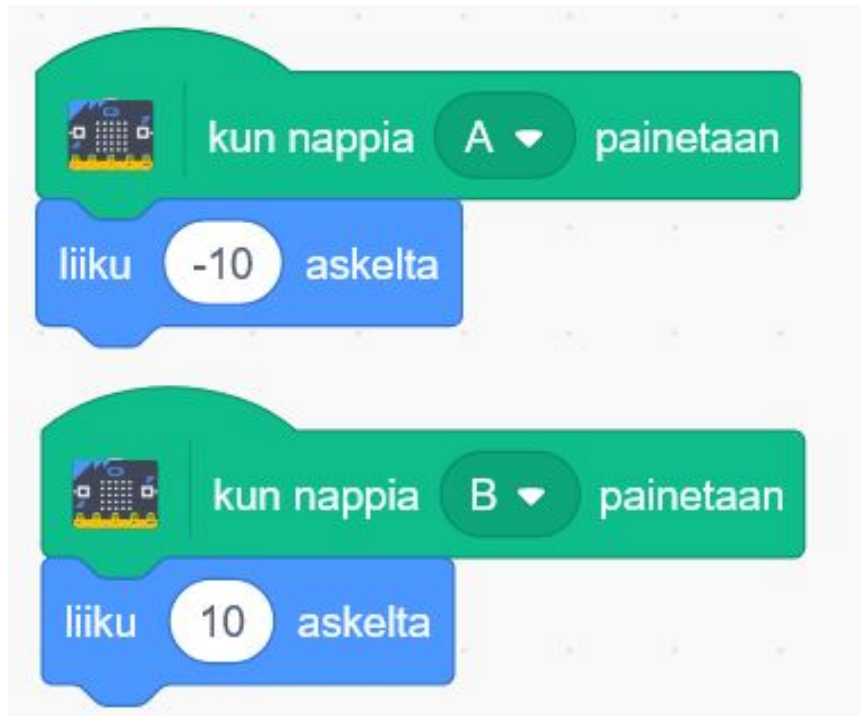
Micro:bitin käyttäminen ohjaimena:

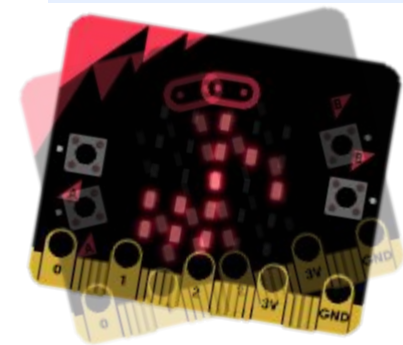
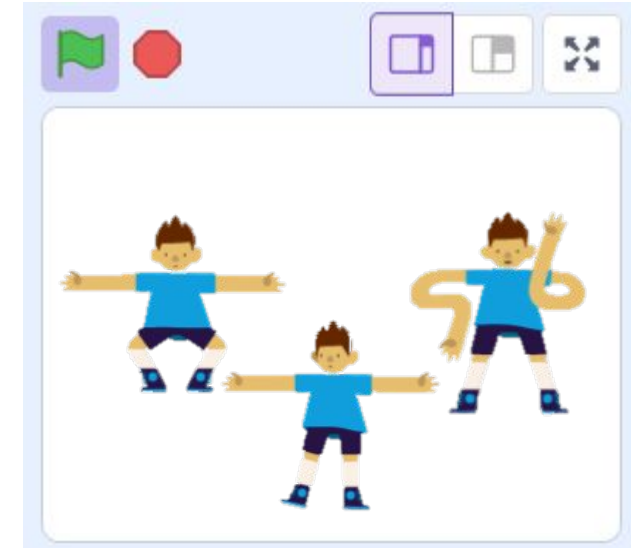
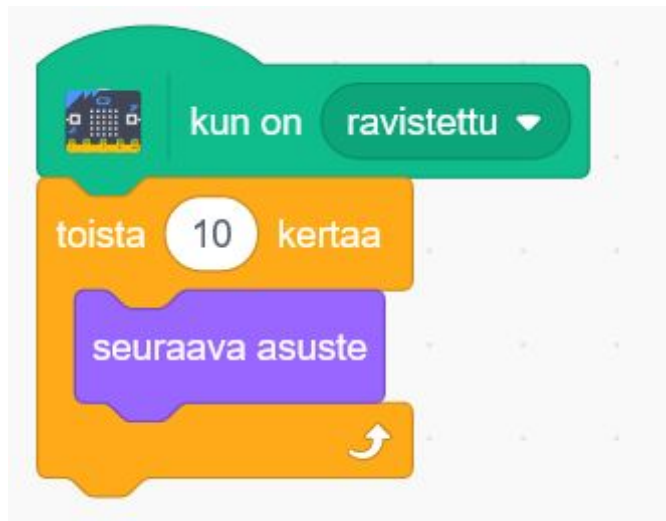
SCRATCH LINK: MICRO:BIT

Esimerkki 1: hahmo liikkuu Micro:bit-napinpainalluksella

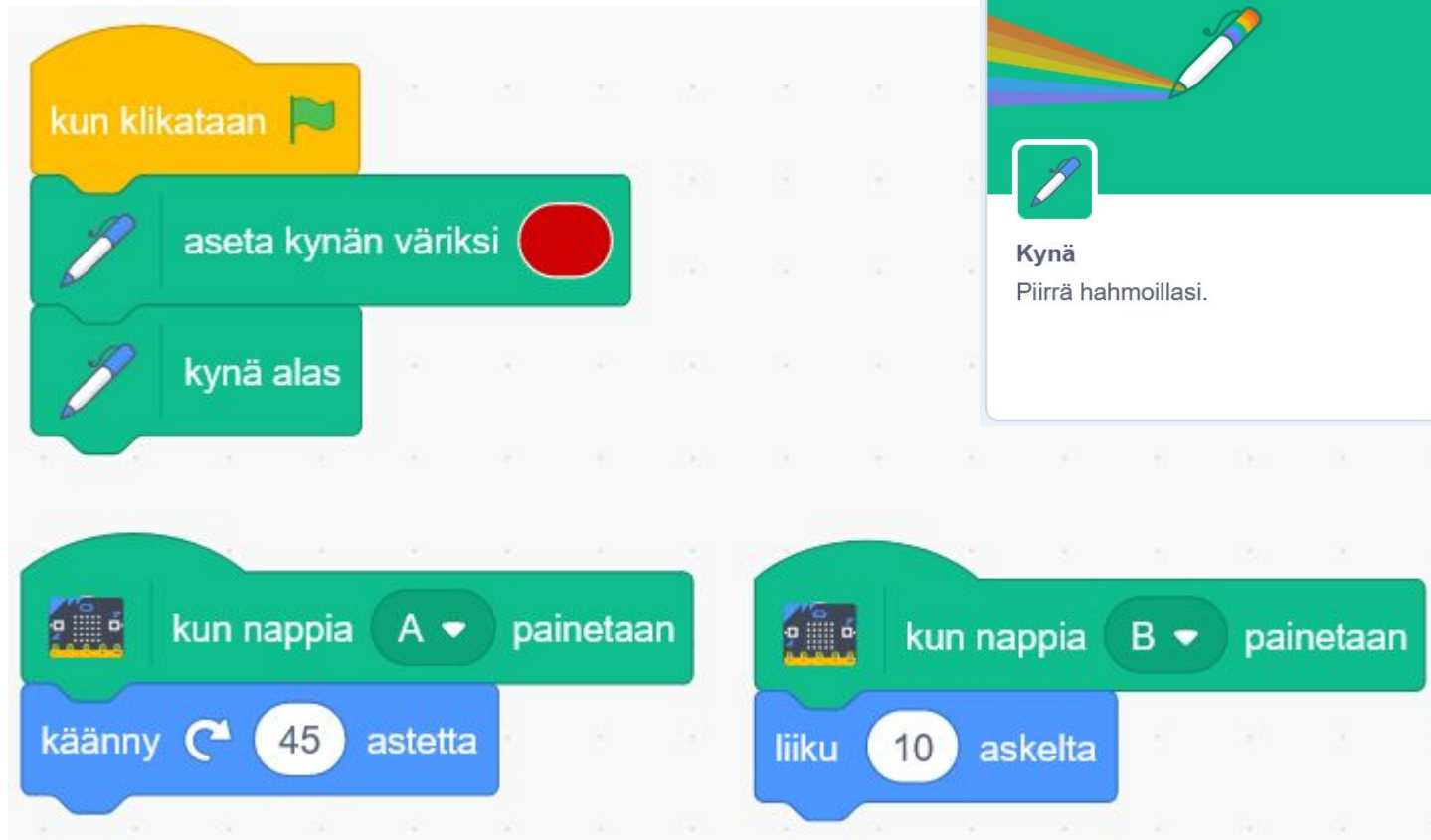
SCRATCH LINK: MICRO:BIT

Esimerkki 2: hahmo muuttuu Micro:bitiä ravistamalla

SCRATCH LINK: MICRO:BIT

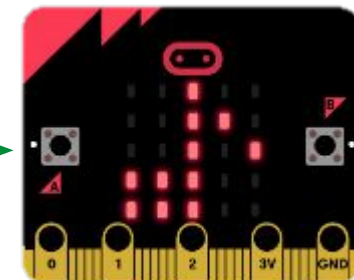
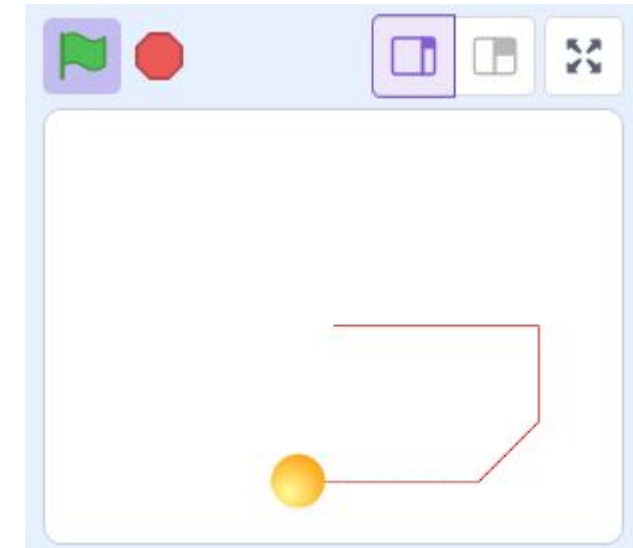
Esimerkki 3: piirrä Micro:bitillä

The Scratch script consists of the following blocks:

- When clicked** (yellow block)
- Set pen color to** (green block) with a red color swatch
- Pen down** (green block)
- When button A is pressed** (green block) with a rotation block below it: **Turn 45 degrees** (blue block)
- When button B is pressed** (green block) with a movement block below it: **Move 10 steps** (blue block)

The drawing area shows a green background with a white pen icon and the text "Kynä Piirrä hahmoillasi." Below the drawing area, a Micro:bit is shown with a drawing of a character's head and neck.

SCRATCH LINK: MICRO:BIT

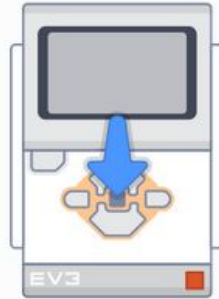
Projekti-ideoita:

- Micro:bit peliohjaimena (esim. hahmon liikuttaminen, ajastimen käynnistäminen/pysäyttäminen, valintojen tekeminen)
  - Aurinkokunnan tutkiminen
  - Aikamatka historiaan
  - Matemaattisten laskujen laskeminen aikaa vastaan
  - Kirjan tarinan ohjelmoiminen peliksi
- Hahmon ulkonäön muuttaminen Micro:bitiä ravistamalla
  - Tuota pelimaailmaan erilaisia säätiloja ravistamalla tai nappia painamalla
  - Kokkausohjelma: valitse oikeita ainesosia ja vispaa/vatkaa
- Piirto-ohjelma / sokkelossa kulkeminen kynällä piirtäen
  - Geometriset muodot
  - Karttareitin piirtäminen kaupungista toiseen

SCRATCH LINK: LEGO EV3/WEDO 2.0

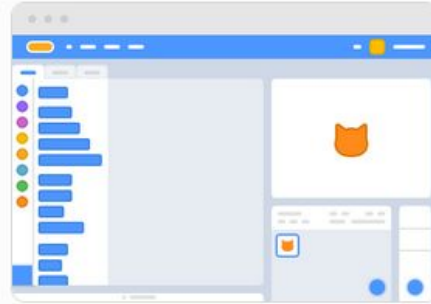
SCRATCH LINK: LEGO EV3

1

Kytke EV3 päälle pitämällä
keskipainike painettuna.

2

Käytä **Scratch**-editoria.

3

Lisää EV3-laajennus.

Yhdistätkö ensimmäisen kerran EV3-laitettasi?

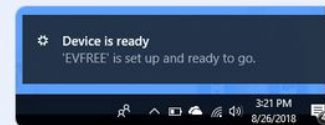
Kun olet napsauttanut yhdistä-nappia Scratchissa, pitää EV3 parittaa tietokoneesi kanssa:

Hyväksy yhteys.

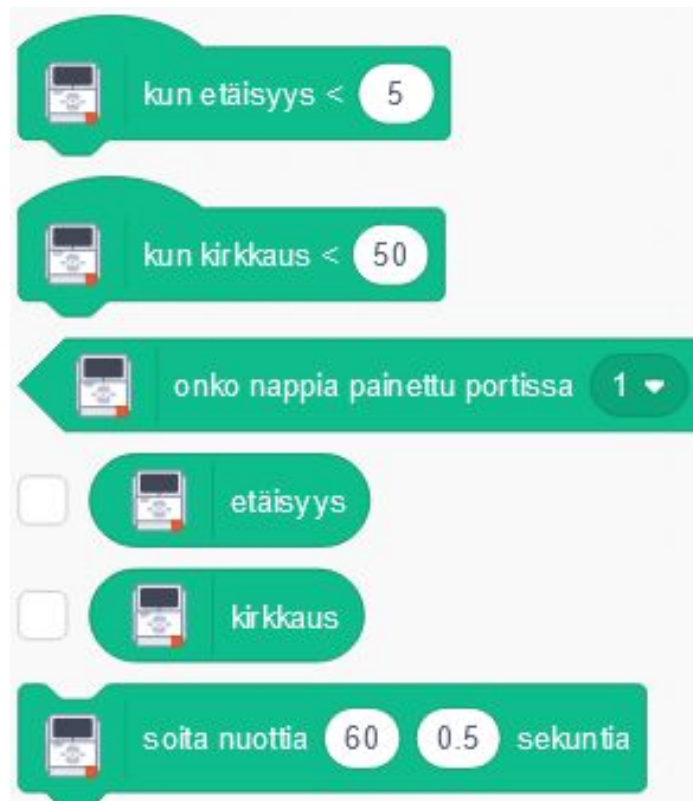
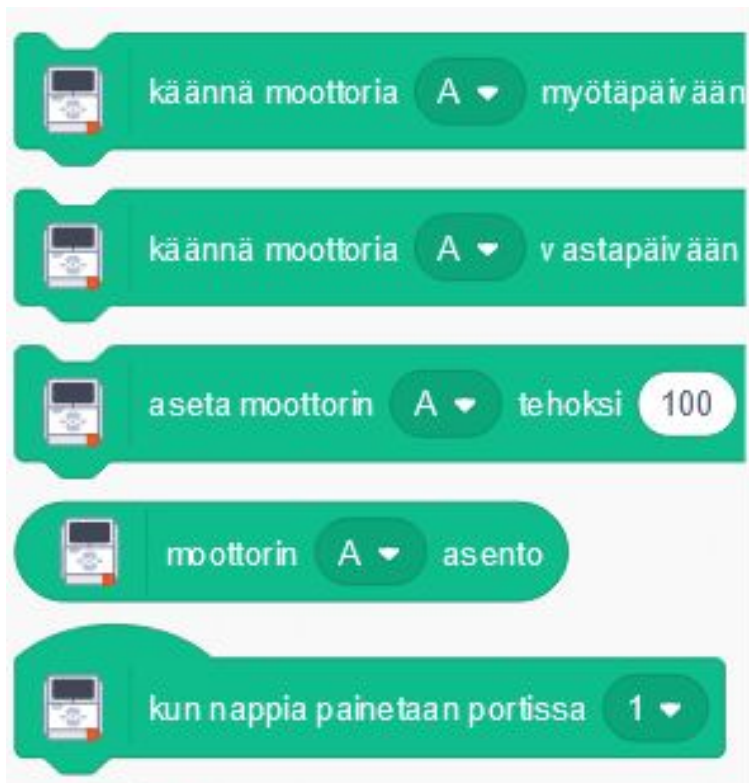

Hyväksy salasana.

Odota, että laitteesi on valmis.

SCRATCH LINK: LEGO EV3

SCRATCH LINK: LEGO WEDO 2.0

SCRATCH LINK: LEGO

Projekti-ideoita:

- Lego seikkailee luokassa ja kohtaa ongelmia, jotka ratkaistaan Scratchissa, esim.
  - Tietovisakysymykset
  - Laskutehtävät
  - Eettiset pulmat

OMA SCRATCH-PROJEKTIKOEILU

Ks. ohjeita
viime kerran
materiaaleista!

Vaihtoehto 1: oma projekti-idea

Vaihtoehto 2: valitse projekti-idea alla olevista vaihtoehdoista

	WEBKAMERA	SCRATCH LINK: MICRO:BIT	TEKSTI JA PUHE
<i>Helpompi:</i>	Tee ohjelma, joka kysyy tietovisakysymyksen, kun pelaaja saapuu kameran eteen (materiaali s. 4-7).	Tee väistelypeli, jossa omaa hahmoa liikutetaan Micro:bitiä kallistamalla ja painikkeita painamalla. (s. 42-49)	Tee lyhyt animaatiotarina, jossa on yhtäaikaaisesti puhetta ja tekstiä. (s. 21-25)
<i>Edistyneempi:</i>	Tee peli, jossa omaa hahmoa voi liikuttaa / vastustajahahmoja voi tuhota liikehtimällä webkamerassa. (s. 8)	Tee labyrinttipeli, jossa itsestään liikkuvaa hahmoa käännellään Micro:bitiä kallistamalla. Hahmo piirtää reittiä samalla, kun se kulkee. (s. 50)	Tee lyhyt animaatiotarina, jossa on kaksi kielivaihtoehtoa. (s. 26)

as!

INNOKAS GAMEDEV

<https://www.innokas.fi/turnaus/innokas-lajit/innokas-gamedev/>

Innokas!

KIITOS!

Janne Fagerlund | Innokas | 26.9. ja 2.10.2023

Innokas!